

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoCsp/29/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5721200654
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5721200654.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Martiny Mochnáčovej a JUDr. Erika Vargu, v spore žalobcu Intrum Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, právne zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Šoltésom, so sídlom tamtiež, proti žalovanému: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom A., C. D. XXXX/XX, právne zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Daniel Urban, s.r.o., so sídlom Bratislava, Uhrova 18, o zaplatenie 1.559,95 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 5Csp/21/2021-227 zo dňa 8. decembra 2022 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 5Csp/21/2021-296 zo dňa 30. mája 2024, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu m e n í vo výroku o uložení žalovanému povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 1.559,95 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 21.11.2019 do zaplatenia tak, že žalobu z a m i e t a .

Rozsudok okresného súdu z o s t á v a n e d o t k n u t ý vo výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.559,95 eur od 27.7.2018 do 20.11.2019.

Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 1.559,95 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 21.11.2019 do zaplatenia (dopĺňacím rozsudkom zamietol žalobu vo zvyšnej časti úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.559,95 eur od 27.7.2018 do 20.11.2019). Mal za preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným došlo k platnému uzavretiu Zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru, na základe ktorej boli žalovanému poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 3.000 eur, ktoré sa zaviazal splácať v mesačných splátkach po 83,75 eur, počnúc dňom 20.12.2014, a to až do celkovej sumy 5.025 eur.

2. Okresný súd konštatoval, že žalovaný „nehradil“ splátky riadne a včas. Následne aj s poukazom na predchádzajúce zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10CoCsp/6/2022 zo dňa 25.8.2022) skúmal, či zo strany právneho predchodcu žalobcu došlo k platnému vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru. V danej spojitosti vychádzal z toho, že výzva podľa § 53 ods. 9 Obč. zák. musí byť jasná a určitá, aby spotrebiteľ nadobudol vedomosť, s ktorou konkrétnou splátkou je v omeškaní viac ako tri mesiace, aby sa prípadným zaplatením omeškanej splátky mohol účinne vyhnúť zosplateniu celej pohľadávky. „V neposlednom rade“ považoval označenie rozhodujúcej splátky za nevyhnutné aj pre aplikáciu § 54a Obč. zák. Z predžalobnej upomienky zo dňa 26.5.2018 mal okresný súd za zrejmé, že právny predchodca žalobcu žiadal uhradiť bezodkladne nedoplatok na splátkach v celkovej výške 242 eur, teda nie najstaršiu splátku a už vôbec nie v dostatočnej dodatočnej lehote.

3. Predmetnú výzvu vyhodnotil ako neurčitú a nezrozumiteľnú, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť ani k predčasnej splatnosti peňažného záväzku. Doplnil, že tiež v oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti sa neuvádza, pre ktorú nesplnenú splátku veriteľ žiadal o zaplatenie celej pohľadávky podľa § 565 Obč. zák. Práve z dôvodu, že ide o právo veriteľa vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru, ktoré môže využiť podľa vlastného uváženia k hociktovej omeškanej splátke, okresný súd považoval za nutné, aby upozornenie spotrebiteľa ako dlžníka bolo dostatočne konkrétne. Nadväzne uzavrel, že zosplatenie spotrebiteľského úveru bolo v danej veci pre nedodržanie zákonom stanovených podmienok neplatné; žalovanému tak povinnosť plnenia úveru v splátkach naďalej trvala, pričom konečná splatnosť úveru bola v zmysle zmluvy dohodnutá na mesiac november 2019.

4. S poukazom na § 54a v spojení s § 103 Obč. zák. a vzhľadom na dátum doručenia žaloby konštatoval, že nedošlo k premlčaniu nárokov žalobcu titulom neuhradených mesačných platieb. Okresný súd mal za to, že žalovaný sa do omeškania dostal s neuhradením v plnej výške splátky splatnej dňa 20.3.2018 a nasledujúcich splátok, pričom žaloba bola podaná 26.2.2021, t. j. včas. Pokiaľ išlo o žalovaným namietanú bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru uviedol, že predmetná zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru spĺňa náležitosti tak, ako ich určuje zákon č. 129/2010 Z.z. S ohľadom na dohodnutú výšku splátok (83,75 eur) by žalovaný splácal zvyšnú sumu 1.749,50 eur (5.025 eur – 3.275,50 eur) v období od 20.3.2018 do 20.11.2019. Pretože žalobca si uplatnil sumu vo výške 1.559,95 eur, okresný súd jeho nárok v tejto časti považoval za dôvodný a preukázaný.

5. Súčasne priznal žalobcovi voči žalovanému aj úrok z omeškania zo sumy 1.559,95 eur. Keďže však nemal preukázané platné vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru, tak nie odo dňa 27.7.2018 (ako si uplatnil žalobca), ale až odo dňa nasledujúceho po termíne konečnej splatnosti úveru (21.11.2019). O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že v spore plne úspešný žalobca má voči žalovanému nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %.

6. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal vo výroku o uložení mu povinnosti plniť protistrane odvolanie žalovaný, ktorý sa alternatívne domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo jeho zmeny tak, že žaloba bude zamietnutá. Trval na všetkých svojich vyjadreniach v rámci procesnej obrany, najmä o premlčaní nároku žalobcu a bezodplatnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru.

7. Žalovaný súčasne zdôraznil, že okresný súd sa neriadil právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v rozhodnutí Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10CoCsp/6/2022 zo dňa 25.8.2022. Konkrétne poukázal na body 10. a 15. odôvodnenia tohto (zrušujúceho) uznesenia a v kontexte bodu 22. odôvodnenia napadnutého rozsudku dospel k záveru, že okresný súd „zopakoval vadu“, ktorú mu vytkol odvolací súd. Okresný súd totiž opäť do značnej miery nad rámec žalobných tvrdení sám „vytvoril“ skutkové tvrdenia z predložených písomností. Podľa odvolateľa v danej spojitosti je napadnuté rozhodnutie (i) nepreskúmateľné a vadné.

8. Žalobca považoval rozhodnutie okresného súdu za vecne správne a navrhol ho potvrdiť. Uviedol, že bolo preukázané, že žalovaný poskytnutú sumu úveru nezaplatil, preto bol „v súlade so zákonom a princípom spravodlivosti zaviazaný na zaplatenie sumy nevráteného úveru“.

9. Žalovaný v následnej reakcii zotrval na podanom odvolaní, vrátane jeho dôvodov. Dodal, že žalobca sa snaží len navyšovať trovy konania, keďže k samotnému odvolaniu sa nijako nevyjadril.

10. V súvislosti s upovedomením strán sporu o tom, že na súdenú vec sa vzťahuje aj ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. a výzvou na vyjadrenie sa k možnosti jeho použitia podľa § 382 CSP učinil procesné podanie iba žalobca. Uviedol, že nijakým výkladom § 53 ods. 9 Obč. zák. nemožno vyvodiť záver, že zákonodarca vyžaduje dva úkony pre vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru; jednak výzvu podľa označenej právnej normy a jednak samotné vyhlásenie mimoriadnej splatnosti, pričom musí byť preukázané doručenie oboch listín. Cieľom zákonodarcu bolo v prvom rade to, aby bol dlžník preukázateľne upozornený na možnosť predčasného zosplatenia úveru. V súdenom prípade sa za takéto upozornenie dá považovať predžalobná upomienka zo dňa 26.5.2018. Žalovaný tak „pozitívne vedel, aké dôsledky bude mať pre neho nezaplatenie splatnej splátky, pre ktorú pôvodný veriteľ zosplatil úver v celosti“.

11. Pre neplnenie si zmluvných záväzkov bola pohľadávka následne v súlade s § 92 zákona o bankách „legitímne postúpená“ na nového veriteľa – aktuálneho žalobcu. Žalobca poukázal na to, že žalovaný nijakým spôsobom nerozporoval skutočnosti týkajúce sa postúpenia pohľadávky ani skutočnosť, že došlo k vyhláseniu okamžitej splatnosti úveru. Odkazoval i na vyjadrenie Národnej banky

Slovenska zo dňa 24.7.2014, podľa ktorého ak je úver splatný v splátkach, má banka právo postúpiť celú pohľadávku (teda aj jej nesplatenú časť). Podporne žalobca poukázal na rozhodnutia iných odvolacích súdov, v zmysle ktorých sa samotné zosplatenie pohľadávky považuje za právny úkon s deklaratórnymi účinkami. Doplnil, že žalovaná pohľadávka bola primárne pohľadávkou nebankového subjektu, ktorej vlastníkom sa banka stala až následne; v dôsledku zlúčenia subjektov.

12. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal z dôvodov a v rozsahu vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), z ktorého titulu rozsudok okresného súdu zostal nedotknutý v odvolaní nenapadnutom výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.559,95 eur od 27.7.2018 do 20.11.2019 a po vykonaní pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) v preskúmvanej časti rozsudok okresného súdu zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalobu zamietol.

13. V súdnej veci odvolací súd rozhodoval už v predchádzajúcom štádiu konania – uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10CoCsp/16/2022 zo dňa 25.8.2022, v ktorom rozhodnutí vyslovil právne závery týkajúce sa tak procesných súvislostí, ako i hmotnoprávných otázok. Odvolateľ dôvodne namieta, že okresný súd tieto právne názory rešpektoval len čiastočne, pričom vôbec nevymedzil, z akého dôvodu (na základe akých úvah a okolností; prioritne takých, ktoré nastali až po predošlom rozhodovaní krajského súdu) sa odklonil od záväzných právnych názorov odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

14. Krajský súd v označenom uznesení akcentoval kontradiktórny charakter súdnej sporovej veci (predovšetkým body 10. a 19. jeho odôvodnenia), ako i súvisiace konkrétne prejednávaneho prípadu (body 11. až 14. daného odôvodnenia), keď za určujúce označil práve rozhodujúce skutočnosti vymedzené (opísané) žalobcom v žalobe. Keďže uznesenie sp. zn. 10CoCsp/16/2022 zo dňa 25.8.2022 bolo zrušujúcim rozhodnutím, krajský súd v záujme komplexnosti (opätovne) v stručnosti uvádza relevantné súvislosti.

15. Podľa tvrdenia (právneho predchodcu) žalobcu vzhľadom na to, že žalovaný porušil svoju povinnosť splácať poskytnutú „pôžičku“ riadne a včas, bol vyzvaný k úhrade dlžných splátok, na čo mu bola poskytnutá dodatočná lehota na plnenie viac než 30 dní. Takouto výzvou mal byť list právneho predchodcu žalobcu z 26.5.2018. Podľa obsahu žaloby právny predchodca žalobcu v predmetnej výzve mal tvrdiť, že ak nedôjde aspoň k úhrade najstaršej omeškanej splátky bude právny predchodca žalobcu oprávnený úver zosplatiť. Nakoľko žalovaný ani v dodatočnej lehote dlžné splátky neuhradil (napr. už aj tu je zrejma disproporcija konkrétnych tvrdení právneho predchodcu žalobcu – najstaršia omeškaná splátka versus dlžné splátky), právny predchodca žalobcu využil oprávnenie podľa § 565 Obč. zák. a dňa 19.7.2018 úver zosplatnil. Žalujúca strana ďalej tvrdila, že k samotnému zosplateniu došlo až po márnom uplynutí dostatočne dlhej dodatočnej lehoty na plnenie, a to vo vzťahu ku splátke splatnej bezprostredne pred zosplatením. Splátka uvedená v predžalobnej upomienke má byť len najstaršou omeškanou splátkou, ktorá však neurčuje začiatok plynutia premičacej lehoty. Z predžalobnej upomienky je však – okrem iného – zrejme, že právny predchodca žalobcu žiadal uhradiť bezodkladne nedoplatok na splátkach v celkovej výške 242 eur; teda nie najstaršiu splátku a už vôbec nie „v dostatočnej dodatočnej lehote“.

16. Okresný súd v aktuálnom rozhodnutí síce posúdil okolnosti zosplatenia úveru a (zodpovedajúco vyššie uvedenému) konštatoval neurčitosť a nezrozumiteľnosť predžalobnej upomienky zo dňa 26.5.2018 a tým v konečnom dôsledku neplatnosť zosplatenia, ale spojitosť so skutkovým vymedzením žaloby opätovne (napriek zdôrazneniu v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu) ponechal nepovšimnutú. Naopak, nielenže dotknutú určujúcu súvislosť nevyhodnotil, ale (taktiež opätovne) v podstate namiesto žalujúcej strany formuloval iné skutkové tvrdenia. Pritom je nepochybné, že „pravdivostná hodnota“ skutkového tvrdenia žalobcu definovaného v žalobe sa zásadne zmenila; inými slovami, určujúce skutkové tvrdenie žalobcu bolo vyvrátené.

17. Prioritne je nutné zdôrazniť, že uplatňovaný nárok žalobcu bol (skutkovo) vymedzený ako nárok vzniknutý zo zosplatenia úveru. Pokiaľ bolo v konaní ustálené, že k platnému zosplateniu nedošlo, nie je možné priznať súdnu ochranu nároku výslovne a výlučne odvodenému od tvrdeného zosplatenia. Peňažný nárok žalobcu totiž nie je definovaný len jeho výškou, ale predovšetkým tvrdenými skutkovými okolnosťami (žalobcom zadaným skutkom).

18. Ak dôjde k priznaniu nároku na základe iných rozhodujúcich skutočností, ako vymedzil žalobca (jediný subjekt na to v sporovom konaní oprávnený), ide o priznanie odlišného nároku než bol žalobou uplatnený. Svojim charakterom tak ide o prisúdenie viac, než čoho sa strany domáhajú; čo

v konkrétnostiach súdnej veci nie je prípustné, keďže nejde spor, v ktorom určitý spôsob usporiadania vyplýva z osobitného predpisu (§ 216 ods. 1 CSP).

19. Pre úplnosť krajský súd dodáva, že právna úprava (vo všeobecnosti, resp. v štandardnom type sporov) obsahuje možnosť riešenia situácie, kedy môže byť uplatnený nárok priznaný aj na základe iného skutkového vymedzenia (iných rozhodujúcich skutočností) ako bolo pôvodne definované v žalobe. K uvedenému slúži inštitút zmeny žaloby; aktuálny procesný kódex výslovne za zmenu žaloby označuje (práve) aj podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe (§ 140 ods. 1 CSP). Bez ohľadu na to, že v súdnej veci žalobca (a ani jeho právny predchodca) takýmto spôsobom ani procesne nereagoval, je potrebné zdôrazniť, že v zmysle § 294 CSP zmena žaloby sa v spotrebiteľských veciach nepripúšťa, ak je žalovaným spotrebiteľ; čo je aj prípad prejednávaneho sporu.

20. Ak nebolo zosplatnenie úveru platné, nebolo možné predmetnú pohľadávku (platne) postúpiť na žalobcu, z ktorého titulu u žalobcu absentuje aktívna vecná legitímácia. Zo súvisiacich písomností je zrejmé, že právny predchodca/banka na žalobcu postupoval práve pohľadávku odvodenú od predmetného zosplatnenia. Krajský súd dodáva, že otázku vecnej legitímáciu skúma súd z úradnej povinnosti; navyše, v jednotlivostiach súdnej veci platí, že jej nedostatok na strane (aktuálneho) žalobcu bol (minimálne nepriamo) namietaný i žalovanou stranou.

21. V súvislosti s § 92 ods. 8 zákona č. 483/200 Z.z. je namieste uviesť, že samotná skutočnosť, že prvotne bol úver žalovanému poskytnutý spoločnosťou Consumer Finance Holding, a.s., ktorá nie je/ nebola bankou, nie je významnou. Určujúce je, že zánikom označenej spoločnosti sa E. F. G., H., stala jej právnym nástupcom (čo výslovne potvrdzuje i žalobca), žalovaný sa tak stal klientom banky a súvisiaca pohľadávka získala povahu bankového záväzku.

22. Z označeného zákonného ustanovenia nemožno vyvodiť, že by sa mal vzťahovať len na tie pohľadávky, ktoré boli „od počiatku“ bankové. Inými slovami, dotknutý právny režim v plnej miere dopadá na pohľadávky banky, v ktorých bola v pozícii veriteľa od vzniku konkrétneho záväzkového vzťahu, ako i na pohľadávky, v ktorých zákonom predpokladaným spôsobom získala postavenie veriteľa v neskoršom období po vzniku záväzku/pohľadávky. Taktiež v danej spojitosti mohol právny predchodca/banka na žalobcu postúpiť len splatnú pohľadávku (bližšie, resp. podporne napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 36/2020 zo dňa 15.12.2020, či 4Cdo 162/2020 zo dňa 27.10.2021).

23. Pre úplnosť krajský súd dodáva, že nedostatky v procese zosplatnenia úveru (a následného postúpenia takto vzniknutej pohľadávky) nemožno odstrániť, resp. konvalidovať zaslaním oznámenia o postúpení pohľadávky. V tejto spojitosti pripája citáciu z rozhodnutia najvyššieho súdu publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 60/2018, ktorá reaguje na staršiu judikatúru: „...sa jedná o judikát (R 119/2003) v obchodnoprávnom spore staršieho dáta, ktorého závery v súčasnosti nie je možné aplikovať v oblasti spotrebiteľského práva, ktoré spočíva na diametrálne odlišných (až protichodných) princípoch ako právo obchodné.; ... Je preto logické, že ak bola postúpená pohľadávka v rozpore so zákonom, nemožno uvedené konvalidovať ani včasným a riadnym oznámením o postúpení pohľadávky dlžníkovi.“

24. Z konštatovaných dôvodov krajský súd v preskúmanom výroku rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. V dôsledku zmeny napadnutého rozsudku rozhodoval krajský súd v zmysle § 396 ods. 2 CSP (v spojení s § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP) o nároku na náhradu trov celého (prvoinštančného i odvolacieho) konania. Zamietnutie žaloby (aj v spojení s odvolaním nenapadnutým výrokom o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti úroku z omeškania) predstavuje plný úspech žalovanej strany v spore. Nadväzne má žalovaný voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v (plnom) rozsahu – 100%

25. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.